

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра інформатики та кінезіології

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня

галузь знань – 24 „Сфера обслуговування”

спеціальність – 242 „Туризм”

ЛЬВІВ 2022

Робоча навчальна програма з дисципліни „Академічна доброчесність та авторське право” для аспірантів спеціальності 014.11 „Середня освіта (фізична культура)”

Розробник: канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. Свістельник І. Р.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри інформатики та кінезіології

Протокол від „30” серпня 2022 року № 1
Завідувач кафедри кінезіології та кінезіології
_____ (Заневський І. П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	галузь знань 24 „Сфера обслуговування”		
	спеціальність 242 „Туризм”		
Кількість модулів – 1		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1	
		Семестр	
			2
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи - 60	Освітньо-науковий рівень: доктор філософії	6	6
		Практичні	
		24	4
		Семінарські	
		Самостійна робота	
		60	80
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

- 1.1. Метою** викладання навчальної дисципліни є отримання теоретичних знань та практичних навичок щодо дотримання принципів академічної доброчесності; інформаційної етики та авторських прав під час роботи з джерелами інформації; правил цитування та покликання на інформаційне джерело; запобігання академічному плагіату; знань законодавства у сфері авторського та суміжних прав; загальних положень про патентне право.
- 1.2.** Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні **знати:**
- нормативно-правову базу з академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; фундаментальні принципи академічної доброчесності, види плагіату; правила цитування та бібліографування інформаційних джерел;
  - права та обов'язки власників авторських прав та інших учасників авторсько-правових відносин; права та обов'язки патентовласників.

Вміти: застосовувати одержані знання у практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі третього освітньо-наукового рівня повинні оволодіти такими загальними компетентностями:

ЗК 7. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях, зокрема принципів академічної доброчесності.

ЗК 8. Уміння розробляти наукові проекти та управляти ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та реєструвати права інтелектуальної власності.

СК 5. Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження у сфері туризму з дотриманням належної академічної доброчесності.

ПРН 10. Мати здатність до започаткування, планування та реалізації процесу наукового дослідження у сфері туризмознавства з дотриманням принципів академічної доброчесності; уміти реєструвати авторські права на результати наукових досліджень і розробок.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Принципи академічної доброчесності. Інформаційна етика. Правила цитування, бібліографування та покликання на інформаційні джерела. Авторське право. Патентне право.

Тема 1. Академічна доброчесність. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Плагіат. Міжнародна практика боротьби з плагіатом. Відкритий доступ до інформації. Наукометричні бази даних.

Поняття академічної доброчесності. Нормативна база академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності. Плагіат та його різновиди. Рекомендації МОН України щодо впровадження забезпечення академічної доброчесності у ЗВО. Міжнародна практика боротьби з плагіатом. Інформаційно-пошукові системи. Відкритий доступ до інформації. Наукометричні бази даних та їх політика.

Тема 2. Правила цитування та покликання на інформаційне джерело

Класифікація наукової інформації. Інформаційна етика. Пошук інформації в інформаційно-пошукових системах. Правила цитування і покликання на інформаційне джерело. Бібліографічний опис першоджерел. Бібліографічні менеджери.

Тема 3. Система законодавства у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право

Поняття авторського права та суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Порушення авторського права та суміжних прав. Реєстрація авторського права. Міжнародна практика дотримання авторських прав. Поняття патентного права.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	усього	Очна, заочна, вечірня форми у тому числі						
		л	с	пр	с.р.	л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6			
Тема 1. Академічна доброчесність та її фундаментальні принципи. Плагіат. Відкритий доступ до інформації. Міжнародна практика боротьби з плагіатом. Наукометричні БД	34	2	-	4	28	2	1	22
Тема 2. Правила цитування та покликання	46	2	-	16	28	2	2	48

на інформаційне джерело								
Тема 3. Законодавство у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право	10	2	-	4	4	2	1	10
Усього годин	90	6	-	24	60	6	4	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Сутність та фундаментальні принципи академічної доброчесності. Загальнопредметні компетентності академічної доброчесності. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності здобувачів вищої освіти. Кодекс академічної етики. Плагіат. Види плагіату.	2	2
2	Класифікація наукової інформації. Відкритий доступ до інформації. Переваги відкритого доступу. Публікаційна модель відкритого доступу. Наукометричні бази даних, їх різновиди та політика.	6	
3	Правила бібліографування відповідно до міжнародних стилів цитувань (Vancouver, APA)	14	2
4	Авторське право. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Поняття патентного права. База даних винаходів та авторських свідоцтв.	2	
Разом		24	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Академічна доброчесність в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених цими та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності. Документи, які регламентують дотримання	4	8

	академічної добросовісності у ЗВО. Кодекс академічної етики. Етичний кодекс ученого України (2009).		
2	Первинні та вторинні джерела інформації. Основні джерела освітньої інформації (підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, хрестоматія, практикум та ін.) Основні джерела наукової інформації (монографія, автореферат, дисертація, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання). Інформаційно-довідкові видання для освіти та науки (енциклопедичні, довідкові, бібліографічні, реферативні, оглядові, аналітичні матеріали тощо). Електронні ресурси освітньої та наукової інформації: наукометричні бази даних, репозитарії.	4	4
3	Інформаційний пошук. Методи інформаційного пошуку. Типи інформаційного пошуку: документальний (повнотекстовий), фактографічний та бібліографічний пошук. Адресний, уточнюючий і тематичний пошук. Індексвання інформації.	16	16
4	Концепція відкритого доступу до інформації. Будапештська ініціатива відкритого доступу (ВОАІ). Шляхи та засоби забезпечення відкритого доступу до інформації. Інституційні репозитарії. Національний репозитарій академічних текстів як концептуальна модель боротьби з академічним плагіатом в Україні. Журнали відкритого доступу. Бізнес моделі журналів. Doi в наукових статтях.	4	8
5	Правила оформлення покликань на джерела інформації. Державні стандарти України з оформлення покликань (ДСТУ 7.1:2006 та ДСТУ 8302:2015). Міжнародні стилі цитувань. Бібліографічний опис джерел відповідно до міжнародного стилю цитування, залежно від сфери застосування і спеціальностей. Оформлення списку використаних джерел відповідно до міжнародного стилю цитувань, рекомендованого спеціалізованою вченою радою університету. Бібліографічні менеджери.	28	36
6	Законодавство з авторського права. Суб'єкти авторського права: автори, співавтори, укладачі, перекладачі, автори похідних творів, спадкоємці та правонаступники авторів, роботодавці. Об'єкти авторського права. База даних патентів.	4	8
	Разом	60	80

Методи контролю

Поточний контроль передбачає перевірку теоретичних питань, виконання практичних робіт та усне опитування з кожної теми. Контроль оцінювання знань здійснюється відповідно до бального розподілу.

Підсумковий контроль – залік.

Залікові вимоги

1. Зміст та складові поняття академічної доброчесності.
2. Фундаментальні принципи академічної доброчесності.
3. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні.
4. Загальнопредметні компетентності академічної доброчесності, яких повинен набути здобувач вищої освіти. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності.
5. Особливості реалізації вимог академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Кодекс академічної етики. Академічна доброчесність та штучний інтелект.
6. Визначення плагіату. Види плагіату. Основні різновиди академічного плагіату. Способи виявлення плагіату. Інструменти перевірки текстів на ознаки плагіату.
7. Основні причини вдавання до плагіату у студентському та науковому середовищах. Приклади студентського та наукового плагіату.
8. Інформаційно-пошукові системи, спільні риси та відмінності між ними.
9. Відкритий доступ до інформації, публікаційна модель відкритого доступу.
10. Користь відкритого доступу до інформації для формування високого рівня академічної культури. Переваги відкритої науки для дослідників, для громадськості, грантодавців.
11. Наукометричні бази даних, їх політика.
12. Критерії оцінювання наукових журналів в БД, хижацькі журнали.
13. Класифікація джерел наукової інформації.
14. Типи інформаційного пошуку.
15. Зміст поняття „авторське право”, суб’єкти та об’єкти авторського права. Охорона авторського права. Об’єкти, що не охороняються авторським правом. Порушення авторських прав.
16. Загальні положення про патентне право. Суб’єкти патентного права. База даних винаходів.
17. Основні правила цитування та покликання на використані джерела. Стандарти, що регламентують ці правила.
18. Основні правила складання списку використаних джерел до дисертації.

Рекомендована література

Основна:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2016. – 41 с.
3. База даних „Законодавство України”. –URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
4. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : аналітична записка Міністерства освіти і науки України від 20.05.2020 № 1/ 9 263. – Київ, 2020. – 8 с.
5. Захист авторських прав від плагіату : монографія / за заг. ред. О. І. Харитонові ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса : Юридична література, 2014. – 211 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. – Київ, 2019. – 6 с.
7. Коротка інструкція користувача EndNoteBasic. Пан Бібліотекар : Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. 2013. – URL: <http://bit.ly/2Fervjy>
8. Назаровець С. Коротко про Mendeley. – Київ, 2015. – URL: <http://bit.ly/2Hu4k5r>
9. [Про авторське право і суміжні права](#) : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (чинний, редакція від 14.10.2020).
10. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
11. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 №1756 (редакція від 30.12.2020).
12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства науки і освіти України від 12.01.2017 № 40.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
15. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848- VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
16. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. – Київ, 2019. – 24 с.
17. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. – URL: <http://bit.ly/2ocIDPD>

Допоміжна:

1. Будапештська ініціатива відкритого доступу [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://uk.wikipedia.org/>
2. Ванкувер стиль. Приклади цитування в наукових роботах : метод. реком. для магістрів та аспірантів ЗВО фізкультурного профілю. – Вид. 2-ге, доп. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 15 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/17680>
3. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г. Гур'янова, Л. Т. Онисимова, Н. В. Поберій ; за заг. ред. Т. О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 24 с.
4. Свістельник І. Електронні архіви інформації в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту / Свістельник І. // Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – С. 126–127.
5. Свістельник І. Спортивний контент видавництва Elsevier та бази даних Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17499/1/Svistelnik.pdf>
6. Свістельник І. Р. Пошук інформації в мережі інтернет : лекція / Свістельник І. Р. – Львів, 2019. – 6 с.